

Aktivt arbete mot rasism och vålds-
bejakande extremism. *Motion av Elin
Bååth (Fi)*

Innehåll

- Motion 2017-09-25
- Regionstyrelsen 2018-02-01, § 17
- Regionstyrelseförvaltningen 2017-12-19

Motion: Aktivt arbete mot rasism och våldsbejakande extremism
Till: Regionfullmäktige

Rasism finns överallt. Den finns i klassrum, på skolgårdar, i vårderna och på banken. Den finns på gatan och på nätet. Ett sätt att beskriva detta är att rasismen är strukturell - det är inte så mycket en fråga om enskilda fördomsfulla eller hatiska individer, utan en idé om människors olikheter och olika värde som är inbyggt i samhällets alla strukturer - formella som informella. Även den som tycker att rasism är fel kan därför omedvetet vara med och reproducera rasistiska strukturer. Det är av svårigheterna med att arbeta antirasistiskt.

En annan svårighet, som blivit allt påtagligare de senaste åren, är den rakt motsatta: Att det finns stora grupper i samhället som är öppett rasistiska och som aktivt driver rasistisk politik. När den av regeringen tillsatte nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism undersökte kommunerna visade det sig att just den högerextrema extremismen är den mest aktiva och vanligt förekommande.

Nazistiska och andra högerextrema organisationer och partier tar allt större utrymme i Europa, Sverige - och på Gotland. I en intervju med Radio Gotland 2016 säger den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism: "Höstens hot mot poliser, åklagare och fastighetsuthyrare visar på Gotlands största utmaning: de högerextrema."¹ Och i tidningen ETC:s undersökning framkommer det att Gotland är det län i Sverige som har högst antal nazister (i form av NMR-sympatisörer) per invånare.² Hoten från nazistiska och högerextrema rörelsen är inte bara rasistiska, utan också riktade mot HBTQ-personer och mot alla som anses vara "folkförrädare", och då i särskilt hög grad mot feminister och vänsterpolitiker.

2017 gavs öppet nazistiska Nordiska motståndsrörelsen tillstånd att hyra regionens mark under Almedalsveckan, vilket ledde till att det demokratiska rummet krympte för många människor och flera brott anmäldes. De uttalanden som gjordes i media från Region Gotland visade på en enormt bristande beredskap för att hantera högerextrema våldsbejakande grupper.

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism menar att kommunerna hittills inte tagit ett tillräckligt stort ansvar i de här frågorna. Samtidigt visar undersökningen att just arbetet på lokal nivå är helt avgörande i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samordnaren skriver: "Den högsta politiska ledningen i kommunen måste ge ett tydligt mandat och skapa förutsättningar för kommunala verksamheter att initiera, leda och utveckla det främjande och förebyggande arbetet

¹ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=94&artikel=6662720> 2017-03-29

² <https://www.etc.se/inrikes/det-har-ar-den-svenske-nazisten> 2017-09-18

mot våldsbejakande extremism.” Rent konkret uppmanas kommunerna bland annat att upprätta en handlingsplan, samt tillsätta en lokal samordnare.³

Det enda sättet att komma till rätta med strukturella problem, är att angripa dem just på strukturell nivå. Och stöd finns att få. ECCAR - European Coalition of Cities Against Racism, är en samarbetsorganisation grundad av UNESCO, som flera svenska kommuner redan är medlemmar i. ECCAR har tagit fram ett konkret tiopunktsprogram för aktiva insatser mot rasism, och genom att gå med förbinder sig kommunen att ta fram en handlingsplan utifrån detta. På svensk nivå finns ett liknande nätverk inom SKL som fungerar som ett stöd i att ta fram och arbeta med just ECCARs tiopunktsprogram.

Det senaste årets händelser har visat på brister i förmågan att hantera rasism, nazism och våldsbejakande extremism på Gotland. Det är hög tid att göra något åt det.

Därför föreslår jag

- Att Region Gotland ansluter sig till ECCAR
- Att Region Gotland ansluter sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering
- Att Region Gotland upprättar en handlingsplan mot våldsbejakande extremism
- Att Region Gotland tillsätter en samordnare för arbetet mot rasism och våldsbejakande extremism

Elin Bååth, Feministiskt initiativ

2017-09-07

³ Nationell strategi mot våldsbejakande extremism (2016) Regeringen.

RS § 17 Motion. Aktivt arbete mot rasism och våldsbejakande extremism

RS 2017/868

AU § 20

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen avstyrks i punkterna 1, 3 och 4.
- Motionen bifalls i punkt 2.
- I övrigt anses motionen besvarad med regionstyrelseförvaltningens yttrande.

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ansluta sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering.

Elin Bååth (Fi) har lämnat in en motion till fullmäktige där hon föreslår följande.

1. Region Gotland ansluter sig till ECCAR.
2. Region Gotland ansluter sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering.
3. Region Gotland upprättar en handlingsplan mot våldsbejakande extremism.
4. Region Gotland tillsätter en samordnare för arbetet mot rasism och våldsbejakande extremism.

Förslagen läggs utifrån ett resonemang om att rasismen i samhället och därmed också på Gotland är närvarande både dolt i våra samhällsstrukturer och på senare tid betydligt mera öppet. Den öppna rasismen exemplifieras av de aktiviteter som nationalsocialistiska organisationen Nordiska motståndsrörelsen har genomfört på Gotland.

Organisationen ECCAR (European Coalition of Cities Against Racism) är grundad av UNESCO och arbetar bland annat efter ett tiopunktsprogram mot rasism och diskriminering. På SKL finns ett nätverk som tar ECCAR:s tiopunktsprogram som utgångspunkt för sitt arbete på området.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att en handlingsplan inte nödvändigtvis är det bästa sättet att arbeta mot våldsbejakande extremism. SKL har under hösten analyserat de kommunala handlingsplaner som finns på området och konstaterat att framtagandet av handlingsplaner har företrädesvis skett utifrån en nationell lägesbild och på så sätt inte blivit så verksamma lokalt som förhoppats. Vidare konstaterar SKL att det finns svagt lagstöd, forskningsstöd och erfarenheter som motiverar att alla kommuner ska anta handlingsplaner. Region Gotland har ett nära samarbete med polisen i form av ett medborgarlöfte som fokuserar på tre områden – mängdbrott,

forts

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande

RS § 17 forts

RS 2017/868

narkotika och våld. Dessa tre områden för samverkan är utvalda utifrån den lokala lägesbild som polisen och Region Gotland tagit fram. Efter det att motionen inkommit har tekniska nämnden beslutat 2017-10-25, § 256 pröva hur långt den kommunala vetorätten sträcker sig när det kommer till att kunna avstyrka ansökan att disponera mark under Almedalsveckan kommande år.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer inte det som möjligt att utifrån nuvarande ekonomiska ramar och sparbeting tillsätta en särskild samordnare för att arbeta mot rasism och våldsbejakande extremism. Frågorna hanteras redan idag av regionstyrelseförvaltningen genom samverkan med polis, länsstyrelsen och idéburen sektor inom ramen för områdena integration och brottsförebyggande arbete.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att få i uppdrag att anslutas sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering och ser detta som ett sätt att öka medvetenheten om de strukturella hinder som Elin Bååth (FI) beskriver i sin motion. Nätverket arbetar systematiskt med lärandet där man tillsammans praktiskt prövar, lär av varandra, granskar och utvecklar kunskap. Nätverket innehåller kommuner som arbetar utifrån den tiopunktsplan som lanserats av ECCAR men kräver inget medlemskap i organisationen.

Regionstyrelseförvaltningen kommer under 2018 att fortsätta att söka både nationella och internationella samverkanspartners utifrån de behov som finns lokalt inom det aktuella området. Lämplig samverkan är i dagsläget inte fastställt och därför bedömer regionstyrelseförvaltningen att det inte är aktuellt att ansluta sig till organisationen ECCAR.

Beslutsunderlag

Motion. 2017-09-25

Regionstyrelseförvaltningen 2017-12-19

Ärendets behandling under mötet

Ordföranden ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Justerande	Utdragsbestyrkande/namnförtydligande

Regionstyrelsen

Motion. Aktivt arbete mot rasism och våldsbejakande extremism

Förslag till beslut till regionstyrelsen

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ansluta sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering.

Förslag till beslut till regionfullmäktige

1. Motionen avstyrks i punkterna 1, 3 och 4.
2. Motionen bifalls i punkt 2.
3. I övrigt anses motionen besvarad med regionstyrelseförvaltningens yttrande.

Sammanfattning

Elin Bååth (FI) har lämnat in en motion till fullmäktige där hon föreslår följande:

- Att Region Gotland ansluter sig till ECCAR
- Att Region Gotland ansluter sig till SKL:s nätverk mot rasism och diskriminering
- Att Region Gotland upprättar en handlingsplan mot våldsbejakande extremism
- Att Region Gotland tillsätter en samordnare för arbetet mot rasism och våldsbejakande extremism

Förslagen läggs utifrån ett resonemang om att rasismen i samhället och därmed också på Gotland är närvarande både dolt i våra samhällsstrukturer och på senare tid betydligt mera öppet. Den öppna rasismen exemplifieras av de aktiviteter som nationalsocialistiska organisationen Nordiska motståndsrörelsen har genomfört på Gotland.

Organisationen ECCAR (European Coalition of Cities Against Racism) är grundad av UNESCO och arbetar bland annat efter ett tiopunktsprogram mot rasism och

diskriminering. På SKL finns ett nätverk som tar ECCAR: s tiopunktsprogram som utgångspunkt för sitt arbete på området.

Ärendebeskrivning

Ärendet har beretts på enheten för social hållbarhet i regionstyrelseförvaltningen. Kunskap för att göra en bedömning har inhämtats från SKL och polisen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att en handlingsplan inte nödvändigtvis är det bästa sättet att arbeta mot våldsbejakande extremism. SKL har under hösten analyserat de kommunala handlingsplaner som finns på området och konstaterat att framtagandet av handlingsplaner har företrädesvis skett utifrån en nationell lägesbild och på så sätt inte blivit så verksamma lokalt som förhoppats. Vidare konstaterar SKL att det finns svagt lagstöd, forskningsstöd och erfarenheter som motiverar att alla kommuner ska anta handlingsplaner. Region Gotland har ett nära samarbete med polisen i form av ett medborgarlöfte som fokuserar på tre områden – mängdbrott, narkotika och våld. Dessa tre områden för samverkan är utvalda utifrån den lokala lägesbild som polisen och Region Gotland tagit fram. Efter det att motionen inkommit har Tekniska nämnden beslutat (25 oktober 2017, TN § 256) pröva hur långt den kommunala vetorätten sträcker sig när det kommer till att kunna avstyrka ansökan att disponera mark under Almedalsveckan kommande år.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer inte det som möjligt att utifrån nuvarande ekonomiska ramar och sparbeting tillsätta en särskild samordnare för att arbeta mot rasism och våldsbejakande extremism. Frågorna hanteras redan idag av regionstyrelseförvaltningen genom samverkan med polis, länsstyrelsen och idéburen sektor inom ramen för områdena integration och brottsförebyggande arbete.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att få i uppdrag att anslutas sig till SKL: s nätverk mot rasism och diskriminering och ser detta som ett sätt att öka medvetenheten om de strukturella hinder som Elin Bååth (FI) beskriver i sin motion. Nätverket arbetar systematiskt med lärandet där man tillsammans praktiskt prövar, lär av varandra, granskar och utvecklar kunskap. Nätverket innehåller kommuner som arbetar utifrån den tiopunktsplan som lanserats av ECCAR men kräver inget medlemskap i organisationen.

Regionstyrelseförvaltningen kommer under 2018 att fortsätta att leta efter både nationella och internationella samverkanspartners utifrån de behov som finns lokalt inom det aktuella området. Lämplig samverkan är i dagsläget inte fastställt och därför bedömer regionstyrelseförvaltningen att det inte är aktuellt att ansluta sig till organisationen ECCAR.

Beslutsunderlag

Motion: Aktivt arbete mot rasism och våldsbejakande extremism 2017-09-25

Regionstyrelseförvaltningen

Peter Lindvall
Regiondirektör